

ORGIE V OCEÁNU VYSTŘÍDÁ BOJ O HOLÝ ŽIVOT

Plánujete pobyt na Kapverdách? Nenechtejte si ujít pozorování karet, které jako by do současnosti zabloudily z prehistorických moří. Já jsem si výlet domluvil na ostrově Sal, kde ho hlavně pro Čechy a Slováky organizuje průvodce Milan, který tady s manželkou žije. Naším cílem je večerní pozorování karet, jak kladou vejce na pláži. Milanovy instrukce jsou naprosto jasné: černé oblečení, absolutně žádné parfémy a po celou dobu „expedice“ být naprosto potichu, abychom želvy kladoucí vajíčka co nejméně rušili při jejich vysilující činnosti.

Přesně ve smluvený čas čeká před hotelem africky vyhlížející minibus, do kterého se vtěsná naše početná skupinka asi dvanácti „Čechoslováků“ všeho věku. Vzrušení je přímo hmatatelné. Černé oblečení a jízda na pláž se zhasnutými světly mikrobusu dodávají výpravě punc opravdového napětí. Co nás čeká? Budeme mít štěstí a uvidíme nějakou želvu?

Cestou nám Milan podává pár informací a instrukcí. Po příjezdu na místo můžeme používat pouze červené světlo, které želvy ruší nejméně, žádný blesk a mobily musíme nechat vypnuté. Na pláži Kite Beach našeho řidiče a průvodce kontroluje baterkou s červeným světlem místní autorita na ochranu přírody a mořští biologové – dobrovolníci z celého světa – nám ukazují právě vylihnuté malé želvičky. Po vylihnutí je opatrně sbírají do speciálních kyblíků a přenášejí do k tomu určených ohrad. Proč? Nebojte, dozvíte se to.

Hned se vydáváme na pláž. Milan jde na průzkum, my ostatní jsme se posadili a tiše čekáme. Po půlhodině, kdy se nic nedělo, si lehnu na písek a nechám se unášet nevidaně krásnou oblohou. Doslova miliarda hvězd, žádný měsíc, jen hvězdy. Neuvěřitelně omamný pohled, který jen tak někde nevidíte. Galaktické představení na noční kapverdské obloze by se dalo pozorovat věky. Jen si to představte – ležíte v noci na pláži, slyšíte jen zvuky vln oceánu a čekáte na karetu.

A je to tady! „Pojďte, želva,“ sykl tiše Milan a celá naše černá skupina se potichoučku vydává za ním. Řidič, kterého vůbec není vidět, jen

slyšet, hlídá, aby se někdo z nás v černočerné tmě neztratil. Za svitu hvězd a červeného světla Milanovy baterky najednou vidíme tři želvy. Dvě těsně u sebe, třetí kousek opodál. Je to jeden z těch mocných životních zážitků, na který jen tak nezapomenete. Ať už jste milovník přírody, nebo ne.

Kareta se vynoří z vln oceánu, chvíli se rozhlíží, a pokud ji nic neruší, vydá se pár metrů na pláž vykonat své životní poslání. Vyleze na břeh a vyhloubí přibližně půl metru hlubokou hnízdní jámu. Do ní naklade snůšku vajíček velikosti a vzhledu pingpongového míčku. Tato mimořádně působivá choreografie se nezměnila po miliony let. Díváte se na želvu, jak vystoupí z moře, naklade vajíčka a pak se totálně vyčerpaná sune obalená pískem zpět do oceánu. Koloběh života tohoto krásného prehistorického tvora se vám navždy vypálí do paměti. V tu chvíli úplně zkameněli a fascinovaní ani nedýcháme a za okamžik je želva zpět v oceánu. Teď už bylo těžké udržet emoce na uzdě a ticho rozčíslo kolektivní a krásné československé ááááách!

Všem mláďatům karety obecné držte pěsti. Jakmile se totiž dostanou z kožovitého vajíčka a vyhrabou se z hnízda, čeká je svět plný predátorů, matoucích světél a igelitových tašek v mořských proudech, které mohou být stejně nebezpečné jako žahavé medúzy. I proto ochránáři želvičky sbírají a nechávají povyrůst ve zmíněných ohradách.

Kapverdy jsou jedním z hlavních hnízdišť želvy karety obecné. Na ostrovech Sal a Boa Vista kladou vejce tisíce těchto oceánských želv, jejichž předkové žili už před zhruba 220 miliony lety. Dospělá kareta obvykle měří kolem metru a váží asi 135 kilogramů. Jsou ale zdokumentováni jedinci dlouzí 270 centimetrů s váhou přes 450 kilogramů. Dožívají se 47 až 67 let, sexuálně dospívají ve věku 17 až 33 let.

Kladou 80 až 120 vajec, ale z každé tisícovky přežije jen jedna želvička. Vajíčka i mláďata jsou velmi zranitelná a musí čelit mnoha predátorům. Také ubývají vhodná místa ke hnízdění a často končí v sítích rybářů. Karety znevýhodňuje i komplikovaná rozmnožovací strategie. Během jara se dospělci vydávají na hnízdní pláže a během tahu se klidně i několikrát páří. Ano, oceán je v tu chvíli místem gigantických